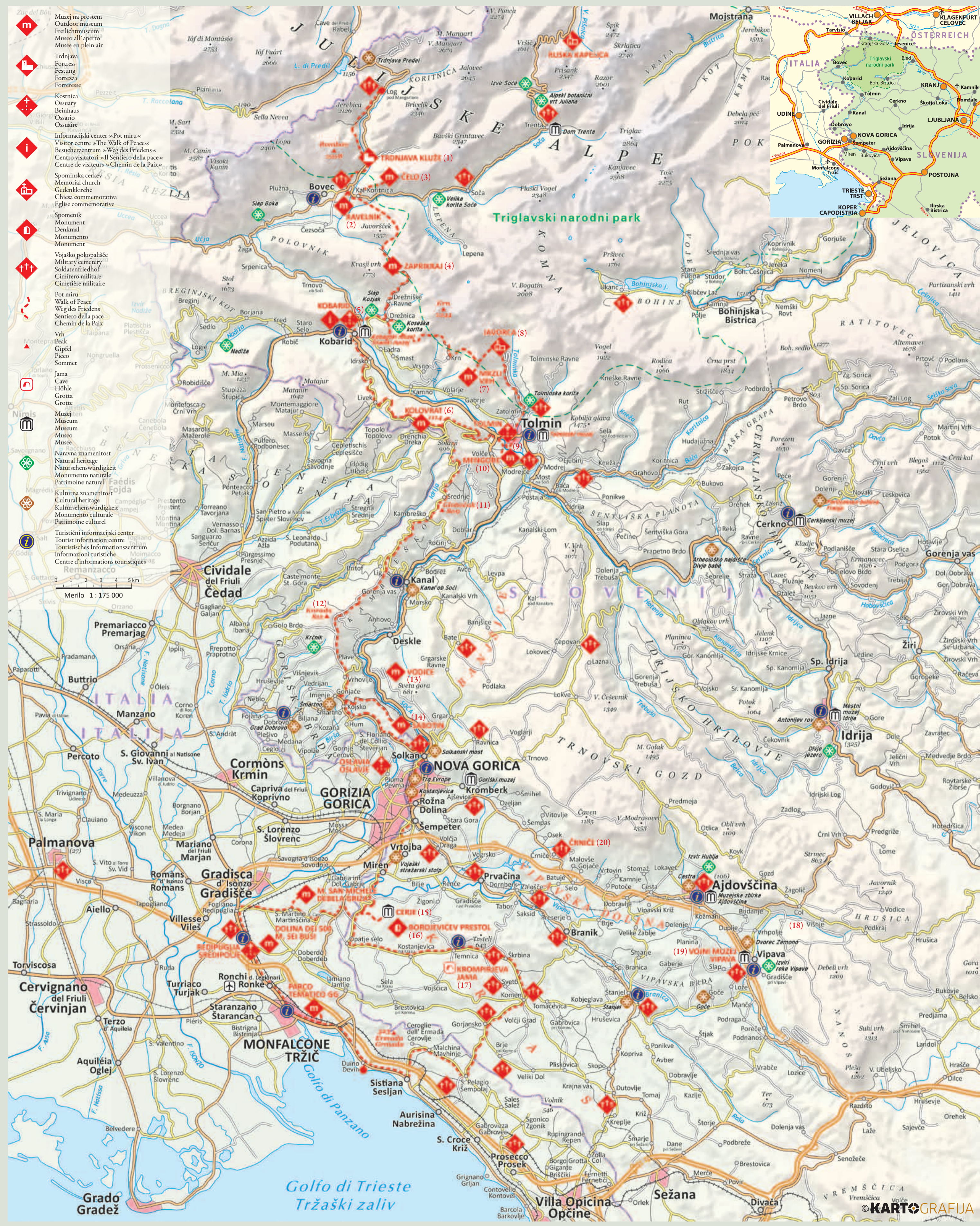




POT MIRU po Alp do Jadrana



Človek umiri se



SOŠKA FRONTA 1915-1917

Soška fronta je bila v času prve svetovne vojne del 600 kilometrov dolge jugozahodne fronte, ki je potekala od prelaza Srelvica na švicarsko-italijansko-avstrijski tromeji prek Tirolske, Dolomitov, Karnijskih in Julijskih Alp, Zgornjega Posočja, Goriške in Krasa do Jadranskega morja.

Skupna avstro-ogrsko-nemška armada je z novim načinom bojevanja v 12. soški bitki presenetila italijanske enote. Posledica je bila premik fronte od Soče na reko Piavo v Italiji. 12. soška bitka se je zgodovino zapisala pod več imeni: bitka pri Kobaridu, čudež pri Kobaridu, v italijanskih virih polom pri Kobaridu ...

Boji ob Soči so trajali od maja 1915 do oktobra 1917. To vojno je zaznamovalo gorsko bojevanje - ponekod se je fronta povzpela tudi nad 2000 metrov nadmorske višine - in bitke na kamnitih tleh, ki so pogoje vojskovanja še otežili. Po začetni negotovosti, bojih in premikih se je fronta črta ustalila in začelo se je pozicijsko vojskovanje.

Poleg frontne črte je pomembno vlogo odigralo tudi zaledje s skladišči, transportnimi potmi, žičnicami, letališči in bolnišnicami.

Med Italijo in Avstro-Ogrsko se je v 29 mesecih bojevanja vrstilo 12 soških bitk. Enajst so jih izvedli Italijani, odločilo, dvajseto, pa vojaki Avstro-Ogrske in Nemčije.

V bojih ob Soči je umrlo okrog 300.000 vojakov.



POT MIRU OD ALP DO JADRANA

- PONUDBA**
- VODENI IZLETI**
 - SPOMINKI**
 - ZGODOVINSKA KNJIŽNICA**
 - INTERAKTIVNA RAZSTAVA POT MIRU**

www.potmiru.si

Informacijski center »Pot miru«
Gregorčičeva ul. 8, 5222 Kobarid Slovenija

00386 (0)5 389 01 67
www.potmiru.si
info@potmiru.si



Pot miru povezuje območja in ljudi ter bogato kulturno in naravno dediščino vzdolž nekdanje soške fronte. Spominja na vse, ki so trpeli v času 1. svetovne vojne, in opominja, zakaj se vojne ne smejo več dogajati. Predvsem pa spodbuja vrednoto miru in priložnosti za skupni razvoj.

Fronta je za seboj pustila veliko ostalin, ki so s pomočjo različnih ustanov in društev zgledno ohranjene in vzdrževane. Vojška pokopališča, kaverne, strelski jarki, kostnice, kapele, spomeniki, muzeji in prostori in druga obeležja predstavljajo pomembno snovno in nesnovno dediščino evropske zgodovine. Danes so s svojimi pričevanji, občutji in zgodbami hrbenca Poti miru od Julijskih Alp do Jadrana.

Pot je enotno označena, primerna za pohodnike in kolesarje. Do večjih znamenitosti je dostop možen tudi z avtomobilom in avtobusom. Pot miru je prava izbira za vse, ki želijo aktivno preživeti prosti čas, doživeti mogočne razglede in lepote narave, spoznati zgodovino in kulturo, srečati domačine, izkusiti sedanje življenje in okusiti lokalne dobrote. Priporočajo se vodeni ogledi z lokalnimi turističnimi vodniki.

1. TRDNJAVA KLUŽE

V današnji podobi je bila zgrajena pod Avstro-Ogrsko v letih 1881-1882. V času soške fronte so bila v njej nameščena poveljstva in zaledne enote, služila je tudi kot obvezovališče. Kljub italijanskemu obstrejanju je ostala nepoškodovana. Skozi zgodovino sta se njena podoba in namen spreminjala. Danes je v Klužah urejen muzej s stalno razstavo.

2. MUZEJ NA PROSTEM RAVELNIK

Urejen je na nekdanji prvi avstro-ogrski obrambni črti na pobočju vzpetine Ravelnik v bovški kotlini. Krožna pot povezuje očiščne in obnovljene strelske in povezovalne järke, bunkerje, kaverne, strojnična gnezda in rekonstrukcije barak.

3. MUZEJ NA PROSTEM ČELO

Predstavlja avstro-ogrsko topniško utrdbo na pobočju Svinjaka. Strelski jarek povezuje topniška polojaja, kuhinjo, opazovalnico, bivalna prostora in zaklon. Od tu se ponuja lep razgled na Bovško kotlino, Rombon in druge okoliške gore.

4. MUZEJ NA PROSTEM ZAPRIKRAJ

Muzej je na območju Triglavskega narodnega parka in še živih planin. Dobro utrjena prva italijanska obrambna črta v Krnskem pogorju poleg vpogleda v organiziranost italijanske obrambe ponuja vizitke pohodništva v neokrnjeni naravi.

5. ITALIJANSKA KOSTNICA

Zgrajena je okoli cerkve sv. Antona na vzpetini nad Kobaridom. Z okoliških vojaških pokopališč so bili sem preneseni posmrtni ostanki 7014 znanih in neznanih v prvi svetovni vojni padlih italijanskih vojakov. Septembra 1938 jo je odprl Benito Mussolini. Podobni kostnici sta tudi v Oslavju in Sredipolju.

6. ČEZMEJNI MUZEJ NA PROSTEM KOLOVRAT

Predstavlja del tretje italijanske obrambne črte. Tu so poveljniška in opazovalna mesta, strojnični in topniški položaji, kaverne ter mreža strelskih jarkov. Z grebena Kolovrata je izjemen pogled na dolino Soče, Furlanijo do morja, okoliške gore in kot na dlani celotno bojišče soške fronte.

7. MUZEJ NA PROSTEM MRZLI VRH

Hrib je na gosto prepređen s številnimi jarki in kavernami obeh vojskujočih se strani. V eni izmed kavern je ohranjen Marijin oltar, ki go postavlja madžarski vojak. Krožna pot muzeja poteka mimo planin Pretovč in Lapoč.

8. SPOMINSKA CERKEV SVETEGA DUHA V JAVORCI

Cerkev v izjemem naravnem okolju Julijskih Alp se ponaša z Znakom evropske dediščine. Za časa soške fronte so jo zgradili avstro-ogrski vojaki v spomin na padle tovaršice. Njihova imena so vžgali v hrastove plošče, ki se kot knjiga odpirajo na stenah cerkvene ladje. Vojaki različnih verskih pripadnosti so se tu vsako nedeljo udeleževali maše in za kratek čas pozabili na vojno.

9. NEMŠKA KOSTNICA

Zgrajena je na prvotnem vojaškem pokopališču. Umetelno zgrajeno zadnje počivališče okrog 1000 nemških vojakov, padlih na bojiščih ob Soči v 12. soški bitki, je sestavljeno iz kamnitga obzidja in osrednjega dela spomenika, kapele. V kapeli je grob neznanega vojaka.

10. MUZEJ NA PROSTEM MENGORE

Območje je jedro nekdanje avstro-ogrške obrambe tolimskega mostiča. Krožna pot vodi mimo kavern, spominskih obeležij, ostankov kamnitih barak, vodohrama in spomenika na nekdanjem vojaškem pokopališču. Na vrhu Mengor je cerkev Marijinega imena.

ZASEBNE MUZEJSKE ZBIRKE PRVE SVETOVNE VOJNE

V krajih, kjer je nekoč potekala soška fronta, je veliko zbirateljcev, ki so dolga leta zbirali njene ostaline in jih v svojih domačih hišah uredili v lične in bogate muzejske zbirke. Poleg zanimivih predmetov so zbirali tudi zgodbe ustnega izročila, ki jih pripovedujejo z osebnim žarom in veliko znanja.

VOJAŠKA POKOPALIŠČA PRVE SVETOVNE VOJNE

So kraj zadnjega počitka mnogih vojakov različnih narodnosti, ki so se devetindvajset mesecev borili ob Soči in tukaj pustili svoja življenja. Njihovi grobovi na številnih pokopališčih od izvira do izliva Soče so trajen spomin in opomin, da se kaj takega ne sme več zgoditi.

11. GLOBOČAK

V času soške fronte je bil eden izmed bolj pomembnih utrjenih italijanskih vrhov na grebenu Kolovrata, saj je nudil dober pogled na dolino Soče in Banjšice. Urejene pohodne poti vodijo mimo številnih ostalin.

12. KORADA

Italijanska vojska je ta strateški vrh utrdila in ga uporabljala za opazovalnice in topniške položaje. Sv. Jedrč (Gendrea) je znanika spomladanskega dela na prostem in zavetnica cerkve pod vrhom Korade. Cerkev, ki je bila prvič omenjena leta 1523, je bila med 1. svetovno vojno porušena, nato pa obnovljena.

13. MUZEJ NA PROSTEM VODICE

Območje je s številnimi kavernami in jarki urejeno v muzej na prostem. Na vrhu Vodice je postavljen mavzolej v čast italijanskemu generalu Mauriziju Ferrantu Gonzagi. Zelel je biti pokopan na kraju, kjer so med 1. svetovno vojno umirali njegovi vojaki. Zaradi začetka 2. svetovne vojne mavzoleja niso dokončali, zato general v njem ni bil nikoli pokopan.

15. CERJE

Pomnik braniteljev slovenske zemlje je zasnovan kot sedemetažni stolp, trdnjava, ki povezuje preteklost s prihodnostjo. Muzejska zbirka bo simbolično prikazovala potovanje skozi čas. Pobuda za postavitev spomenika je nastala v rodoljubni organizaciji TIGR.

16. SPOMENIK – KAŽIPOT IN BOROJEVIČEV PRESTOL

Spomenik – kažipot, ki ga je zgradil pehotni polk IR 43, je bil postavljen v čast poveljniku 7. avstro-ogrskega korpusa nadvojvodi Jožefu, imel pa je tudi funkcijo smerokaza, saj označuje razdaljo do Lokvice in Kostanjevice. Borojevičev prestol (Cesarjev – Borojevičev kamniti stol) je dobil ime po poveljniku 5. avstro-ogrške armade Svetozarju Borojeviču von Bojni.

17. KROMPIRJEVA JAMA

Naravna kraška jama je nudila zavetje okrog petstotim avstro-ogrskim vojakom v 1. svetovni vojni. Služila je tudi kot skladišče živeža, zlasti krompirja, od tod njeno ime. Jama je bila opremljena s periskopom, vodnim zbiralnikom, kuhinjo, telefonsko centralo, skladiščem streliva, poveljniško sobo in sanitarijami.

18. ZGORNJA VIPAVSKA DOLINA

To območje je bilo zaledje za oskrbo avstro-ogrskih enot, zato je bilo pogosto bombardirano. Danes so tu ostanki utrdb, vojaških položajev in pokopališča. Med najpomembnejšimi je obrambna linija Predneja, Odlca, Zagolč, Col, Sanabor, pobočje Nanosa, kjer so še posebej lepo vidni ostanki utrdb, obzidij in zbirališče za vodo.

19. VOJAŠKI MUZEJ V VIPAVI

V vojašnici Vipava je muzej, ki prikazuje del bojišča prve boje črte, obvezovalnico za težje ranjence, univerzalno delavnico, delovno-bivalni prostor poveljnika bataljona, zaklonišče, kaverno in povezovalni rov s stražarskim mestom ter prostor z razstavljenimi predmeti.

14. SABOTIN – PARK MIRU

Vrh nad Gorico je bil zaradi strateške lege nad Sočo pomembno avstro-ogrsko mostišče na desnem bregu reke. V 6. soški bitki, avgusta 1916, je italijanska vojska zavzela Sabotin, kar je omogočilo zasedbo Gorice. Hrib je prepređen s sistemi jarkov in kavern, ki sta jih avstro-ogrška in italijanska vojska zgradili pri utrjevanju svojih položajev. Sabotin je zaradi svoje lege odlična razgledna točka in zelo primeren tudi za kolesarjenje. Pogled seže na Sveto Goro, Škabrijel, Vipavsko dolino, Kras, furlansko nižino, Goriška Brda in Julijske Alpe. Zaradi burne zgodovine in naravnih znamenitosti je pomembna izletniška točka Goriške.

20. SPOMENIK NA POKOPALIŠČU PRVE SVETOVNE VOJNE V ČRNIČAH

Na pokopališču je pokopano prek 450 vojakov različnih narodnosti, večinoma padlih na fronti, ki je divjala 15 km zahodno od Črnič.

TIC BOVEC

Trg golobarskih žrtev 8, SI - 5230 Bovec
☎ 00386 (0)5 389 64 44
✉ info@bovec.si
🌐 www.bovec.si

TIC KOBARID

Trg svobode 16, SI - 5222 Kobarid
☎ 00386 (0)5 380 04 90
✉ info.kobarid@lto-sotocje.si
🌐 www.dolina-soce.com

TIC TOLMIN

Petra Skalarja 4, SI - 5220 Tolmin
☎ 00386 (0)5 380 04 80
✉ info@lto-sotocje.si
🌐 www.dolina-soce.com

TIC KANAL

Pionirska ulica 2, SI - 5213 Kanal
☎ 00386 (0)5 398 12 13
✉ tic.kanal@siol.net
🌐 www.tic-kanal.si

TIC BRDA

Grajska cesta 10, SI - 5212 Dobrovo v Brdih
☎ 00386 (0)5 395 95 94
✉ tic@obcina-brda.si
🌐 www.brda.si

TIC NOVA GORICA

Delpinova 18 b, SI - 5000 Nova Gorica
☎ 00386 (0)5 330 46 00
✉ tztzting@siol.net
🌐 www.novagorica-turizem.com

TIC TEMNICA

Temnica 10, SI - 5296 Kostanjevica na Krasu
☎ 00386 (0)5 308 00 40
✉ info.temnica@siol.net
🌐 www.potimirunakrasu.info

TIC AJDOVŠČINA

Cesta IV. Prekomorske 61a, SI - 5270 Ajdovščina
☎ 00386 (0)5 365 91 40
✉ tic.ajdovscina@siol.net
🌐 www.tic-ajdovscina.si

TIC VIPAVA

Glavni trg 1, SI - 5271 Vipava
☎ 00386 (0)5 368 70 41
✉ tic.vipava@siol.net
🌐 www.vipavska-dolina.si

TIC IDRJA

Vodnikova 3, SI - 5280 Idrija
☎ 00386 (0)5 374 39 16
✉ ticidrija@icra.si
🌐 www.idrija-turizem.si

TIC CERKNO

Močnikova 2, SI - 5282 Cerklje
☎ 00386 (0)5 373 46 45
✉ info@turizem-cerkno.si
🌐 www.turizem-cerkno.si

TIC ŠTANJEL

Štanjel 42/c, SI - 6222 Štanjel
☎ 00386 (0)5 769 00 56
✉ tic.stanjel@komen.si
🌐 www.kras-carso.com

INFORMACIJSKI CENTER

» POT MIRU «
Gregorčičeva ul. 8, SI - 5222 Kobarid
☎ 00386 (0)5 389 01 67
✉ info@potmiru.si
🌐 www.potmiru.si

Pojdi z menoj na voden izlet!

KOBARIŠKI MUZEJ

Muzej je odprt vse dni v letu!

Kobariški muzej ponuja obiskovalcem najbolj obsežno pripravo o soški fronti, gorskem bojevanju v Julijskih Alpah in 12. soški bitki, bitki pri Kobaridu (Caporetto, Karfreit). Dopolnjuje jo z letnimi tematskimi razstavami, Maketi Zgornjega Posočja in Krna, številni zemljevidi in fotografije, eksponati in 20-minutni dokumentarni film izčrpano opišejo znamenito bitko. Ta je zaznamovala nekatere svetovno znane osebnosti kot npr. Ernesta Hemingwayja in Ervina Rommla. Izkuseni vodniki vodijo obiskovalce v muzeju, na Kobariški zgodovinski poti in po nekdanjem bojišču.

KOBARIŠKI MUZEJ
Gregorčičeva 10, SI-5222 Kobarid, Slovenija
Tel.: +386 (0)5 3890000, E-mail: kobariskimuzej@siol.net
http://www.kobariskimuzej.si

ZGODOVINSKO ETNOLOŠKA ZBIRKA od PLANIK NE KE

Sirski muzej »OD PLANINE DO PLANIK« je muzej Mlekarna Planika, ki svoje okusne proizvode razvija iz več stoletij znane tradicije posočjske sirarstva. Dediščina planin in planinskega pašništva je predstavljena z etnološkimi eksponati, dokumentarnim filmom in rekonstrukcijo planinskega stanu z vsvo pripadajočo opremo za predelavo mleka. V trgovini lahko kupimo znameniti sir Tolminc, druge mlečne izdelke in tipične izdelke domače obrti.

Mlekarna Planika d.o.o. Kobarid
Gregorčičeva 32
SI-5222 Kobarid
T: +386 5 3841 000
info@mlekarna-planika.si
www.mlekarna-planika.si

MUZEJ

Bogata kulturna dediščina Zgornjega Posočja je stirneno prikazana na stalni razstavi tolimskega muzeja v Corominjevi graščini sredi Tolmina. Že skozi tisočletja so se na tem prostoru prepletale različne kulture, etnične skupine, roditelje in interese. V muzeju predstavljene najdbe z arheološkega najdišča Vin grad na Šentvidu in plani kažipota na prazgodovinski ravnici vspeke. Eden pomembnejših gradov in hišarij upravnih in vojaških strelšiče območja je bil grad na Košovem robu. Razstavljena maketa nazorno prikazuje podobo grajske stavbe v začetku 17. stoletja, ki je bila zaradi strateške pozicije v času soške fronte vključena v obrambni sistem avstroogrške vojske.

Tolminski muzej
Mestni trg 4
SI-5220 Tolmin
T: +386 (0) 5 38 11 360
F: +386 (0) 5 38 11 361
muzej@tol-muzej.si
www.tol-muzej.si

PARTIZANSKA BOLNICA FRANJA

Informacije
Cerklijski muzej, Bevkova 12, SI 5282 Cerklje
tel. + 386 5 37 23 180, fax. + 386 5 37 23 181
e-mail: info@muzej-idrija-cerkno.si
http://www.muzej-idrija-cerkno.si

Urniki:
od 1. aprila do 30. septembra: vsak dan od 9. do 18. ure
od 1. oktobra do 31. oktobra: vsak dan od 9. do 16. ure
od 1. novembra do 31. marca: v primeru ugodnih vremenskih razmer za najavljene skupine

Partizanska bolnica Franja je kraj spomina z veliko sporačilno in simbolno vrednostjo, simbol humanosti in tovarštva. V ozki soteski Pasvice v Dolenjih Novakih pri Cerkljem je delovala od decembra 1943 do maja 1945. Ime je dobila po partizanski zdravnici dr. Franji Boj Bidovec, ki je kmalu po ustanovitvi prevzela mesto upravnice. V njej se je zdravilo 578 ranjencev različnih narodnosti. Partizanska bolnica Franja je kulturni spomenik državnega pomena, vpisana je na Poskusni seznam svetovne dediščine pri UNESCO in nosi Znak evropske dediščine. Spomenik je bil po povodnji, ki ga je uničila septembra 2007, v celoti rekonstruiran in je od maja 2010 ponovno na ogled obiskovalcem.